

T.C
ERCIYES ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
TIBBİ BİYOKİMYA LABORATUVARI METABOLİZMA
RUTİN NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ REHBERİ

1. AMAÇ VE KAPSAM:

Laboratuarda çalışılan testlerden doğru sonuç elde edilmesini sağlamak için gereken tüm şartlar hakkında laboratuvar çalışanlarının ve numune alımında görevli tüm hastane çalışanlarının bu konuda bilgilendirilmesini sağlamak. Böylece çalışma sürecinde zaman, kit ve çalışan emeğinin kaybının önlenmesi ile daha verimli bir çalışma süreci sağlamak. Tüm klinik ve poliklinikler (Kan alma birimi), Acil, Yoğun Bakım üniteleri, Reanimasyon Ünitesi, Diyaliz ünitesi, Ameliyathane, Metabolizma Laboratuvarını kapsamaktadır.

2. GÖREV VE SORUMLULUK:

Metabolizma Uzmanı, Laboratuvar Teknisyenleri, Tıbbi sekreterler.

3. TALİMATIN DETAYI:

3.1. METABOLİZMA LABORATUVARLARININ NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ

Gelen Numunenin Uygun Koşullarla Laboratuara Ulaşım Ulaşmadığı

Örnekler, istenen tetkiklerin neler olduğuna bağlı olarak belirli koşullarda taşınmalıdır. Laboratuvarımızda yapılan test menüsüne göre özellikle laktat ve pirüvat tayinleri için sıcaklık test sonuçlarını olumsuz etkileyeceğinden numunelerin soğuk ortamda (buz kalıbı üzerinde) taşınıp taşınmamış olduğuna bakılır.

Kimliklendirme (Doğru Barkot)

Her numunenin laboratuara ulaştığında üzerindeki etikette taşınması gereken bazı bilgilerle tanımlanmış olması şarttır. Bu bilgiler asgari olarak; isim, soy isim, yaş, cinsiyet, numunenin alındığı tarih, numunenin gönderildiği servis, çalışılacak testlerin neler olduğu ve hangi laboratuara gönderildiği şeklindedir. Bu bilgiler kontrol edilerek numuneler laboratuara teslim alınır.

Uygun örnek kabı

Her numune, kendisi için en uygun ve tanımlanmış kap (kan tübü, idrar kabı, gaita kabı vs.) içinde laboratuara gönderilmelidir. Farklı örnek kabı ile gönderilmiş numuneler teslim alınmaz.

İdrar numunesi için miktar minimum 5-10 cc olmalıdır. Bu miktarın altındaki örnekler reddedilir.

Katkılı tüplerde yetersiz örnek hacmi

EDTA, sitrat gibi içerikli numunenin pıhtılaşmasının önlenmesi gereken tüm testlerde, tüpe alınan kanın mutlak surette uygun ve tanımlanmış miktarda olması gereklidir. Bu vakumlu tüplerde işaretlendiği kadardır. İşaret yerine kadar doldurulmamış numuneler laboratuara kabul edilmezler.

Hemoliz

Birçok testin kanda eritrositlerin parçalanması sonucu oluşan hemolizden olumsuz etkilendiği bilinmektedir. Bu nedenle hemolize uğramış kan örneklerinin laboratuara kabul edilmemesi gerekir. Bu durum laboratuara gelene kadar belirgin hale gelmemişse, teslim alındısı yapıp santrifüj edildikten sonra tekrar kontrol edilerek uygun olmayan hemolizli numuneler otomasyon üzerinden hemolizli olduğu belirtilerek reddedilir ve yeni numune istenir.

Hatalı veri sağlama ihtimali bulunan (örnek tipi belirtilmemiş olan) numuneler kabul edilmez.

Laboratuvara transfer sırasında geçikmiş olan numuneler.

Uygun şartlarda saklanılmayan uzun süre bekletilmiş numuneler.

Kabul Kaydı

Laboratuara ulaştırılan numunelerin kabulü otomasyondan gerçekleşmektedir.

METABOLİZMA LABORATUVARINDA ÖRNEK REDDETME KRİTERLERİ

RED KRİTERLERİ		
HATALI KAYIT	HATALI ÖRNEK	HATALI ÖRNEK
Ad-Soyad hataları	Hemoliz	Barkodsuz/ Hatalı barkodlu örnek
Yaş, cinsiyet hataları	Yanlış örnek kabına numune alınması	Örneklerin uygun ısıda saklanmaması
Yanlış protokol numarasına kayıt	Eksik örnek alınması	Uygun ısıda transfer edilmemesi
HATALI HASTA KABUL	Pıhtılı olması	Geç transfer edilmesi
Tokluk durumunda kabul edilmesi	Kan ve idrar örnek miktarının yetersiz olması	Örnek kabı üzerinde örneğin belirtilmemesi
Diyet durumunda kabul edilmesi	Hatalı etiketleme	Ulaşım hizmetlerinde aksama
Hasta bilgileri eksikliği (boy/kilo)	Barkodlu/Hatalı barkotlu örnek	
	24 saatlik idrarın hatalı toplanması, Spot idrarın hatalı verilmesi	
	Kan örneğinin serum setinden alınması	
	SKT Geçmiş tüplere örnek alınması	
	Lipemi	
	Fazla örnek alınması	
	Yanlış numune alınması	